

บทที่ 2

คำลักษณนามในภาษาไทย

คำลักษณนามในภาษาไทยสามารถใช้ประกอบกับทั้งคำนามและคำกริยา ซึ่งอาจเป็นคำที่ยืมจากคำนาม เช่น นักศึกษา 5 คน คำว่า “คน” ในวลีนี้เป็นคำลักษณนาม ความหมายของคำนี้คือ “คน น. มนุษย์” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 216) นอกจากนี้แล้วอาจเป็นคำที่ยืมจากคำกริยาก็ได้ เช่น กล้ามเนื้อ 2 มัด คำว่า “มัด” ในวลีนี้เป็นคำลักษณนาม ความหมายของคำนี้คือ “มัด ก. ผูกมัดเข้าด้วยกัน, ผูกมัดให้แน่น. น. ลักษณะนามเรียกของบางอย่างที่ผูกมัดเข้าด้วยกัน เช่น ได้มัดหนึ่ง ฟัน 2 มัด.” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 851) คำลักษณนามที่ใช้ในภาษาไทยนั้น นอกจากยืมมาจากคำนาม คำกริยาดังที่กล่าวมาแล้ว ยังมีบางคำเป็นการกำหนดขึ้นเพื่อนำมาใช้โดยเฉพาะ คำลักษณนามประเภทนี้ มักมีลักษณะแน่นอนว่า ใช้กับสิ่งใดได้บ้าง เช่น คำว่า กระบอก ใช้กับของกลมยาวแต่กลวง เช่น ปืน ข้าวหลาว เป็นต้น

คำลักษณนามเป็นคำแยกประเภท ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยใช้มาตรฐานใดในการรวบรวมสิ่งบางอย่างเข้าด้วยกัน หรือแยกออกจากกัน (นววรรณ พันธุเมธา, 2527, หน้า 23) ดังนั้นในการศึกษาคำลักษณนามจำนวนทั้งหมด 95 คำในภาษาไทยครั้งนี้ ผู้วิจัยจำแนกประเภทของคำลักษณนามในภาษาไทย โดยประยุกต์เกณฑ์ของนววรรณ พันธุเมธา บรรจบ พันธุเมธา และพระยาอุปทิศศิลปสาร เพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

1. คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม

1.1 คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่เป็นเอกพจน์

1.1.1 ใช้กับคำนามที่เป็นเอกพจน์และเป็นรูปธรรม

1.1.1.1 คำลักษณนามเดี่ยว

1.1.1.1.1 ใช้กับมนุษย์

1.1.1.1.2 ใช้กับอมมนุษย์

1.1.1.1.3 ใช้กับสัตว์

1.1.1.1.4 ใช้กับพืช

1.1.1.1.5 ใช้กับสถานที่

1.1.1.1.6 ใช้กับสิ่งของ

1.1.1.2 คำลักษณนามกลุ่ม

1.1.2 ใช้กับคำนามที่เป็นเอกพจน์และเป็นนามธรรม

1.2 คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่เป็นพหูพจน์และเป็นรูปธรรม

1.2.1 ใช้กับมนุษย์ที่อยู่รวมกัน

1.2.2 ใช้กับพืชหรือส่วนของพืชที่อยู่รวมกัน

1.2.3 ใช้กับสิ่งของที่อยู่รวมกัน

2. คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยา

คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม

1. คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่เป็นเอกพจน์

1.1 ใช้กับคำนามที่เป็นเอกพจน์และเป็นรูปธรรม

1.1.1 คำลักษณนามเดี่ยว

คำลักษณนามเดี่ยวในที่นี้ หมายถึงลักษณนามที่สามารถใช้ประกอบกับคำนามประเภท

ใดประเภทหนึ่ง ซึ่งไม่สามารถแยกย่อยอีกแล้ว ได้แก่ ลักษณนามใช้กับมนุษย์ อมนุษย์ สัตว์ พืช สถานที่ สิ่งของ

1.1.1.1 ใช้กับมนุษย์

ในภาษาไทย คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทมนุษย์ ได้แก่ คน นาง นาย ปาก ราย

รูป องค์

คน ‘ลักษณะนามใช้กับมนุษย์ทั่วไป กล่าวคือ ใช้ได้ทั้ง ผู้ใหญ่ เด็ก ผู้หญิง ผู้ชาย ฯลฯ
ซึ่งไม่จำกัดเพศ อายุ อาชีพ หรือฐานะทางสังคม’

ตัวอย่าง	เจ้าหน้าที่	1	คน
	บุรุษ	4	คน
	นางระบำ	2	คน
	นักเรียน	3	คน

นาง ‘ลักษณะนามใช้กับมนุษย์ที่เป็นเพศหญิง’

ตัวอย่าง	สตรี	1	นาง
----------	------	---	-----

นาย ‘ลักษณะนามใช้กับมนุษย์ที่เป็นเพศชาย หรือใช้กับผู้ที่เป็น ข้าราชการ ทหาร

ตำรวจ’

ตัวอย่าง	บุรุษ	3	นาย
----------	-------	---	-----

ตำรวจ	2	นาย
-------	---	-----

ทหาร	5	นาย
------	---	-----

ปาก ‘ลักษณะนามใช้กับบุคคลที่เป็นพยานในศาล’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 691)

ตัวอย่าง	พยาน	3	ปาก
----------	------	---	-----

ราย ‘ลักษณะนามใช้กับลูกค้า เจ้าหน้าที่ เป็นต้น’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 953)

ตัวอย่าง	เจ้าหน้าที่	3	ราย
----------	-------------	---	-----

ลูกค้า	4	ราย
--------	---	-----

รูป ‘ลักษณะนามใช้กับผู้ที่เป็นพระภิกษุ สามเณร ฯลฯ’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 964)

ตัวอย่าง	นักบวช	2	รูป
----------	--------	---	-----

พระสงฆ์	5	รูป
---------	---	-----

ภิกษุณี 3 รูป

สามเณร 4 รูป

องค์ ‘ลักษณะนามใช้กับภิกษุสามเณร นักบวชในศาสนาอื่น’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 1321)

ตัวอย่าง ภิกษุ 1 องค์

บาทหลวง 2 องค์

1.1.1.2 ใช้กับอมนุษย์

อมนุษย์ หมายถึง ผู้ที่มีโฉมมนุษย์ (หมายรวมทั้งเทวดา พรหม สัตว์นรก เปรี๊ยะ อสุรกาย ภูตผีปิศาจ เป็นต้น)

ในภาษาไทย คำลักษณะนามที่ใช้กับคำนามประเภทอมนุษย์ ได้แก่ ตน นาง องค์

ตน ‘ลักษณะนามใช้กับเทวดา ยักษ์ หรือพวกกายสิทธิ์ เป็นต้น’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 422)

ตัวอย่าง ยักษ์ 2 ตน

ปิศาจ 4 ตน

เซียน 3 ตน

นาง ‘ลักษณะนามใช้กับเทวดาที่เป็นเพศหญิง’

ตัวอย่าง อีเปร 7 นาง

องค์ ‘ลักษณะนามใช้กับเทวดา นางฟ้า เป็นต้น’

ตัวอย่าง เทวดา 2 องค์

เทพเจ้า 3 องค์

นางฟ้า 4 องค์

1.1.1.3 ใช้กับสัตว์

ในภาษาไทย คำลักษณะนามที่ใช้กับคำนามประเภทสัตว์ ได้แก่ ตัว

ตัว ‘ลักษณะนามใช้กับสัตว์ทั่วไป’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 452)

ตัวอย่าง แมว 3 ตัว

ปลา 2 ตัว

หมู 5 ตัว

ช้างป่า 4 ตัว

1.1.1.4 ใช้กับพืช

ในภาษาไทย คำลักษณะนามที่ใช้กับคำนามประเภทพืช ได้แก่ กลีบ แฉก ดอก ฝัก เมล็ด ลูก
หัว

กลีบ ‘ลักษณะนามใช้กับของที่มีลักษณะอย่างส่วนของดอกไม้ที่เรียงหรือซ้อนกันเป็น
ชั้นๆรอบเกสร โดยปรกติเป็นแผ่นบาง ๆ เช่น ใช้กับส่วนที่เป็นกลีบของดอกไม้ ส้ม กระเทียม
เป็นต้น’

ตัวอย่าง กระเทียม 7 กลีบ

ส้ม 2 กลีบ

แฉก ‘ลักษณะนามใช้กับส่วนที่งอกเป็นแฉกออกมาจากเหง้า เช่น จิง ข่า กะทือ เป็นต้น’

ตัวอย่าง ขมิ้น 3 แฉก

ข่า 2 แฉก

จิง 4 แฉก

กระชาย 3 แฉก

ดอก ‘ลักษณะนามใช้กับส่วนที่เป็นฝักของต้นข้าวโพด’

ตัวอย่าง ข้าวโพด 3 ดอก

ฝัก ‘ลักษณะนามใช้กับกระจับ ข้าวโพด’

ตัวอย่าง กระจับ 2 ฝัก

มะขาม 3 ฝัก

เม็ด ‘ลักษณะนามใช้กับพืชที่มีลักษณะกลม เล็ก หรือเป็นดุ่มเล็ก ๆ เช่น ข้าว พริกไทย เป็นต้น’(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 872)

ตัวอย่าง	ข้าว	5	เม็ด
	พริกไทย	2	เม็ด
	พริกขี้หนู	4	เม็ด
	ถั่ว	2	เม็ด

ลูก ‘ลักษณะนามใช้กับลูกไม้หรือส่วนที่เป็นผลของพืชทั่วไป เช่น ผลไม้ต่าง ๆ’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 1020)

ตัวอย่าง	มะม่วง	2	ลูก
	ฝรั่ง	4	ลูก
	มะพร้าว	3	ลูก

หัว ‘ลักษณะนามใช้กับส่วนที่เป็นหัวของพืชทั่วไป’

ตัวอย่าง	กระเทียม	2	หัว
	มัน	5	หัว
	เผือก	2	หัว
	หอมใหญ่	4	หัว

1.1.1.5 ใช้กับสถานที่

ในภาษาไทย คำลักษณะนามที่ใช้กับสถานที่ หรือ พื้นที่ ได้แก่ แปลง ผืน โรง หน่วย ห้อง แห่ง

แปลง ‘ลักษณะนามใช้กับพื้นที่ที่กำหนดไว้แห่งหนึ่ง ๆ ที่ดิน หรือที่ดินที่ใช้สำหรับเพาะปลูก’(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 718)

ตัวอย่าง	ที่ดิน	1	แปลง
	นา	3	แปลง

ผืน ‘ลักษณะนามใช้กับที่ดิน หรือที่ดินที่ใช้สำหรับเพาะปลูก’

ตัวอย่าง ที่ดิน 2 ผืน

นา 3 ผืน

โรง ‘ลักษณะนามใช้กับโรงเรือน’

ตัวอย่าง โกดัง 2 โรง

หน่วย ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งจำนวนหรือหมู่ที่นับเป็นหนึ่ง’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 1241)

ตัวอย่าง แปลด 3 หน่วย

ห้องชุด 5 หน่วย

อาคารชุด 4 หน่วย

ห้อง ‘ลักษณะนามใช้กับสถานที่ที่เป็นส่วนของเรือนหรือตึกเป็นต้นที่มีฝาปิดเป็นตอน ๆ หรือใช้กับห้องน้ำ’

ตัวอย่าง ส้วม 2 ห้อง

แห่ง ‘ลักษณะนามใช้กับสถานที่ทั่วไป’

ตัวอย่าง คลินิก 2 แห่ง

ตลาด 3 แห่ง

สวนสัตว์ 2 แห่ง

ทะเลทราย 5 แห่ง

1.1.1.6 ใช้กับสิ่งของ

1.1.1.6.1 คำลักษณะนามที่ใช้กับหนังสือ อักษร บทความ

เป็นต้น

ในภาษาไทย คำลักษณะนามที่ใช้กับหนังสือ อักษร บทความ เป็นต้น ได้แก่ ข้อ คำ ฉบับ ตอน บท ประการ เรื่อง

ข้อ ‘ลักษณะนามใช้กับบทความที่มีลักษณะเป็นข้อ หรือปริศนา คีต สัตถ์ญา ซึ่งมีลักษณะเป็นตอนหนึ่ง ๆ’

ตัวอย่าง	ปริศนา	2	ข้อ
	คีต	5	ข้อ
	สัตถ์ญา	9	ข้อ
	คำถาม	4	ข้อ

คำ ‘ลักษณะนามใช้เรียก 2 วรรคของคำกลอน ลักษณะนามของเสียงพูดหรือใช้กับราชาศัพท์’(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 248)

ตัวอย่าง	กลอน	2	คำ
	ราชาศัพท์	5	คำ

ฉบับ ‘ลักษณะนามใช้กับหนังสือเล่มหรือหนังสือเป็นแผ่นที่ถือว่เป็นหน่วยหนึ่ง ๆ’
(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 332)

ตัวอย่าง	จดหมาย	3	ฉบับ
	กฎหมาย	5	ฉบับ
	หนังสือพิมพ์	4	ฉบับ
	วารสาร	2	ฉบับ
	นิตยสาร	3	ฉบับ

ตอน ‘ลักษณะนามใช้กับบทความที่เป็นส่วนหนึ่ง ๆ ที่แบ่งออกจากส่วนใหญ่’

ตัวอย่าง	บทพากย์	2	ตอน
	เนื้อเรื่อง	4	ตอน

บท 'ลักษณะนามใช้กับข้อความเรื่องหนึ่ง ๆ หรือตอนหนึ่ง ๆ' (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 602)

ตัวอย่าง คาถา 3 บท

เพลงยาว 4 บท

เสภา 5 บท

ประการ 'ลักษณะนามใช้กับคติ คติธรรม ข้อเสนอแนะ หรือเหตุผล เป็นต้น '

ตัวอย่าง คติ 2 ประการ

คติธรรม 5 ประการ

ข้อเสนอแนะ 3 ประการ

เหตุผล 4 ประการ

เรื่อง 'ลักษณะนามใช้กับข่าวตำนาน นวนิยาย หรือข้อความ เป็นต้น'

ตัวอย่าง การ์ตูน 1 เรื่อง

นวนิยาย 2 เรื่อง

นิราศ 4 เรื่อง

ละคร 3 เรื่อง

นิทาน 2 เรื่อง

เรื่องสั้น 5 เรื่อง

1.1.1.6.2 จำแนกประเภทสิ่งของตามลักษณะของสิ่งนั้น

ในภาษาไทย คำลักษณะนามที่ใช้กับสิ่งของ ซึ่งจำแนกประเภทสิ่งของตามลักษณะ ได้แก่ กระบอก กลิบ ก้อน กิ่ง เกล็ด ขั้ว คัน จุก ช่อง ชัน ชี ฉวง ดอก ด้าน ค้ำม ต้น ตัว ถุง แถว ท่อน แท่ง แท่น บาน ใบ ปาก ปั้น ปุ่ม ผืน แผ่น ผา พวง แพ เม็ด เรือน ลำ ลูก เล่ม วง สาย เส้น หลัง

กระบอก ‘ลักษณะนามบอกพื้นฐาน สำหรับใช้กับของกลมยาวแต่กลวง’

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 45)

ตัวอย่าง	ข้าวหลาม	2	กระบอก
	ไฟฉาย	3	กระบอก
	ปืน	5	กระบอก

กลีบ ‘ลักษณะนามใช้กับของที่มีลักษณะเหมือนส่วนของดอกไม้ที่เรียงหรือซ้อนกัน

เป็นชั้น ๆ รอบเกสร โดยปกติใช้กับสิ่งของที่เป็นแผ่นบาง ๆ’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 81)

ตัวอย่าง	กระเทียม	4	กลีบ
	ด้าย	2	กลีบ
	ปอด	2	กลีบ

ก้อน ‘ลักษณะนามใช้กับของที่มีลักษณะเล็ก ๆ ที่เกาะหรือติดรวมกันแน่น ไม่กำหนด

รูปแน่นอน โดยมากมีลักษณะค่อนข้างกลม’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 88)

ตัวอย่าง	หมากเก็บ	5	ก้อน
	อิฐ	4	ก้อน
	อุกกาบาต	3	ก้อน
	กรวด	2	ก้อน

กึ่ง ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งของที่มีลักษณะอย่างกึ่งไม้ หรือใช้เรียกงาช้าง’

ตัวอย่าง	กะละปึงหา	4	กึ่ง
	งาช้าง	2	กึ่ง

เกล็ด ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่แข็งตัวเป็นแผ่นบาง ๆ คล้ายเกล็ดปลา หรือใช้กับเลื่อม’

ตัวอย่าง	พิมเสน	3	เกล็ด
	เลื่อม	2	เกล็ด

ข้อ ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งของที่เป็นตอนหนึ่ง ๆ ชั้นหนึ่ง ๆ หรือท่อนหนึ่ง ๆ’

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 172)

ตัวอย่าง	ศอก	2	ข้อ
	ไม้ไผ่	3	ข้อ

คัน ‘ลักษณะนามใช้กับของที่มีด้ามถือบางอย่าง’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 239)

ตัวอย่าง	ดาซัง	2	คัน
	ช้อน	3	คัน
	ธนู	5	คัน
	จักรยาน	2	คัน
	รถม้า	5	คัน
	ร่ม	3	คัน

จุด ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่มีลักษณะเป็นจุด กลม ๆ’

ตัวอย่าง	ขี้แมลงวัน	4	จุด
	พินทุ	2	จุด

ช่อง ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่มีลักษณะเป็นช่อง’

ตัวอย่าง	โทรทัศน์(สถานีส่ง)	2	ช่อง
	กล่องถุน	2	ช่อง
	กล่องแมว	3	ช่อง

ชั้น ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่ซ้อนลดหลั่นกันเป็นชั้น ๆ’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 355)

ตัวอย่าง	ผิวหนัง	2	ชั้น
	ซึ้ง	5	ชั้น
	วงล้อม	3	ชั้น

ซึ่ง ‘ลักษณะนามใช้กับของที่มีลักษณะเล็ก ๆ ขาว ๆ ที่เรียงกันเป็นแถวเป็นแนวอย่างฟันหรือลูกกรง’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 380)

ตัวอย่าง	ฟัน	6	ซี่
	ลูกกรง	3	ซี่
	กระดูกซี่โครง	2	ซี่

ดวง ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่มีลักษณะเป็นรูปกลม ๆ หรือที่เห็นเป็นวง ๆ หรือสิ่งที่มีแสงสว่าง’

ตัวอย่าง	แสงเต็มปี	4	ดวง
	โคม	5	ดวง
	ดาวตก	3	ดวง

ดอก ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่มีลักษณะเป็นดอก’

ตัวอย่าง	กุญแจ	2	ดอก
	ตะปู	5	ดอก
	ธูป	3	ดอก

ด้าน ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่มีลักษณะเป็นฝ่าย ข้าง ทาง ส่วน เช่น ผนัง เป็นด้าน’

ตัวอย่าง	ผนัง	2	ด้าน
	ระเบียง	4	ด้าน
	หน้าผา	3	ด้าน

ด้าม ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่มีลักษณะมีส่วนใดส่วนหนึ่งที่ใช้ถือใช้จับ’

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 403)

ตัวอย่าง	พู่กัน	2	ด้าม
	ปากกา	3	ด้าม
	เสลโ(โล่)	2	ด้าม

ต้น ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่มีลักษณะยาวอย่างลำต้นของต้นไม้’

ตัวอย่าง ดอกไม้พุ่ม 4 ต้น

เทียนพรรษา 2 ต้น

เสาอากาศ 5 ต้น

หอยก 2 ต้น

ตัว ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งบางอย่างที่มีลักษณะมีหัว แขน หรือขา’

ตัวอย่าง แก้วอี้ 4 ตัว

เข็มนาฬิกา 3 ตัว

ตะปู 5 ตัว

ถุง ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งบางอย่างที่มีลักษณะอย่างถุง’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 494)

ตัวอย่าง ผ้าชิ้น 3 ถุง

ดี 2 ถุง

ดี ที่ใช้เป็นตัวอย่างนี้ หมายถึง อวัยวะภายในของคนและสัตว์ที่บรรจุน้ำขึ้นสี่เขี้ยว มีรสขม ออกจากตับสำหรับช่วยย่อยอาหาร (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 407)

แถว ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่เรียงเป็นเส้นเป็นแนว’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 497)

ตัวอย่าง เชื้อนเพชร 3 แถว

ปีกกา 2 แถว

ฟัน 2 แถว

ท่อน ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่ตัดแบ่งหรือท่อนออกเป็นท่อน ๆ’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 514)

ตัวอย่าง	กระดุกแขน	4	ท่อน
	ถ่าน	2	ท่อน
	รางรถไฟ	5	ท่อน

แท่ง ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่ตันและกลมยาวหรือแบนหนา’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 545)

ตัวอย่าง	คินสอ	3	แท่ง
	แม่เหล็ก	2	แท่ง
	ลิปสติก	2	แท่ง

แท่น ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่เป็นที่รองซึ่งมีลักษณะเหมือนเตียง แต่ไม่มีขารองรับ’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 545)

ตัวอย่าง	แม่หินบด	2	แท่น
----------	----------	---	------

บาน ‘ลักษณะนามใช้กับของที่มีลักษณะเป็นแผ่น ๆ’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 622)

ตัวอย่าง	กระจกเงา	3	บาน
	บังตา	5	บาน
	เฟี้ยม	3	บาน
	หน้าต่าง	2	บาน

ใบ ‘ลักษณะนามใช้กับภาชนะ เครื่องใช้บางอย่าง หรือแผ่นเอกสาร’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 643)

ตัวอย่าง	กระเชอ	4	ใบ
	กระตึก	2	ใบ

กาน้ำ 1 ใบ

คูปอง 3 ใบ

แจกัน 2 ใบ

ปาก ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่มีลักษณะเป็นปาก’

ตัวอย่าง ตาข่าย 4 ปาก

แห 2 ปาก

อวน 5 ปาก

ปิ่น ‘ลักษณะนามใช้กับเลื่อย’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 701)

ตัวอย่าง เลื่อย 2 ปิ่น

เลื่อยลั่นดา 4 ปิ่น

ปุ่ม ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่มีลักษณะนูนขึ้นจากพื้นเดิม’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 702)

ตัวอย่าง ตาคุ่ม 2 ปุ่ม

ตานกแก้ว 2 ปุ่ม

ผืน ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่มีลักษณะแบนเป็นแผ่น ปรกติจะมีขนาดใหญ่’

ตัวอย่าง ตาข่าย 3 ผืน

จอ 2 ผืน

เสื่อ 4 ผืน

ผ้าห่ม 2 ผืน

แผง ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่มีลักษณะอย่างแผง ซึ่งเป็นเครื่องสานชนิดหนึ่ง เป็นแผ่น

อย่างเสื่อลำแพน มีกรอบไม้โคยรอบ ใช้เป็นเครื่องกันเครื่องกำบังเป็นต้น ’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 743)

ตัวอย่าง ฉากตั้ง 3 แฉง

ลับแล 2 แฉง

แผ่น ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่มีลักษณะแบน ๆ อย่างกระดาดหรือกระดาน’

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 744)

ตัวอย่าง กระจก 2 แผ่น

ไม้กระดาน 3 แผ่น

ใบปลิว 5 แผ่น

กระดาด 2 แผ่น

ฝา ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่มีลักษณะเป็นฝา’

ตัวอย่าง กระดอง 3 ฝา

ขนมครก 2 ฝา

พิมพ์ 4 ฝา

พวง ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่มีลักษณะอย่างเดียวกันที่อยู่รวมเข้าด้วยกันหรือผูกมัดไว้

รวมกัน’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 773)

ตัวอย่าง ดอกไม้ 4 พวง

ปลาตะเพียน 3 พวง

ลูกประคำ 2 พวง

กุญแจ 3 พวง

อรุณ 5 พวง

แพ ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่มีลักษณะติดเนื่องกันเป็นดั่งอย่างแพ’ (ราชบัณฑิตยสถาน,

2546, หน้า 802)

ตัวอย่าง ข้าวแม่ทอด 2 แพ

ฝอยทอง 4 แพ

เม็ด ‘ลักษณะนามใช้กับของที่เป็นก้อนเป็นตุ่มเล็ก ๆ’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า

872)

ตัวอย่าง กรวด 3 เม็ด

ข้าว 4 เม็ด

ไข่มุก 5 เม็ด

สิ่ว 2 เม็ด

ลูกอม 3 เม็ด

เรื้อน ‘ลักษณะนามใช้กับนาฬิกาที่มีลักษณะประกอบกันเข้าอย่างเรื้อน’

ตัวอย่าง นาฬิกา 2 เรื้อน

นาฬิกาแดด 3 เรื้อน

ล่ำ ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่ยาวกลม’

ตัวอย่าง เครื่องบิน 5 ล่ำ

เรือ 2 ล่ำ

ลูก ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่มีรูปกลม ๆ หรือยาว ๆ หรือคล้ายคลึงเช่นนั้น’

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 1020)

ตัวอย่าง กระดิ่ง 2 ลูก

กระสุน 4 ลูก

กลิ้ง 3 ลูก

เล่ม ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งของบางอย่างที่มีลักษณะยาวเรียวอย่างมีค หอก พาย เข็ม’

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 1033)

ตัวอย่าง กรรไกร 2 เล่ม

กระบอง 2 เล่ม

เทียน 3 เล่ม

หนังสือ 5 เล่ม

มีด 3 เล่ม

วง 'ลักษณะนามใช้กับของที่เป็นวง ซึ่งเป็นรูปที่มีเส้นที่โค้งเข้ามาบรรจบกัน ล้อมรอบเป็นขอบเขตสิ่งใดสิ่งหนึ่ง' (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 1050)

ตัวอย่าง กงล้อ 4 วง

กำไล 2 วง

แหวน 3 วง

สาย 'ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่เป็แนวหรือเส้นยาว' (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 1179)

ตัวอย่าง เข็มขัด 5 สาย

ถนน 3 สาย

แม่น้ำ 2 สาย

ลำธาร 4 สาย

เส้น 'ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่มีลักษณะเป็นสาย แถว แนว ที่ไม่จำกัดความยาว' (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 1212)

ตัวอย่าง ขน 4 เส้น

เชือก 3 เส้น

ด้าย 2 เส้น

หลัง 'ลักษณะนามใช้กับเรือนหรือสิ่งที่มีลักษณะอย่างเรือน' (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 1272)

ตัวอย่าง กระท่อม 2 หลัง

เกี้ยว 3 หลัง

โกดัง	5	หลัง
บ้าน	2	หลัง

1.1.1.6.3 จำแนกประเภทสิ่งของตามอุปกรณ์หรือวัสดุที่

เกี่ยวข้อง

ในภาษาไทย คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของ ซึ่งจำแนกประเภทสิ่งของตามอุปกรณ์หรือวัสดุที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คัน เครื่อง ศีรษะ

คัน ‘ลักษณนามใช้กับพาหนะ’

ตัวอย่าง	วอ	2	คัน
	รถ	3	คัน

เครื่อง ‘ลักษณนามใช้กับสิ่งประกอบขึ้นด้วยเครื่องกลไก เพื่อใช้การอย่างใดอย่างหนึ่ง’

ตัวอย่าง	วิทยุ	2	เครื่อง
	โทรศัพท์	3	เครื่อง
	คอมพิวเตอร์	5	เครื่อง

ศีรษะ ‘ลักษณนามใช้กับเครื่องสวมศีรษะ’

ตัวอย่าง	ชฎา	2	ศีรษะ
	ปิ่นจูเหรีจ	3	ศีรษะ

1.1.1.6.4 จำแนกประเภทสิ่งของตามกิริยาอาการที่กระทำ

ในภาษาไทย คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของ ซึ่งจำแนกประเภทสิ่งของตามกิริยาอาการที่กระทำ ได้แก่ กอง ขด ปั่น พับ มวน ม้วน มัด หยอด ห่อ

กอง ‘ลักษณนามใช้กับสิ่งต่าง ๆ ที่ได้รวมสุมกันไว้ หรือผ้าป่า’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 87)

ตัวอย่าง	ฟาง	2	กอง
----------	-----	---	-----

ผ้าป่า 5 กอง

หนังสือ 3 กอง

ขยะ 2 กอง

ขค 'ลักษณะนามใช้กับของที่ขคไว้เป็นวง ๆ' (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 160)

ตัวอย่าง เชือก 5 ขค

ลวดสปริง 3 ขค

ปั้น 'ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่ปั้นเป็นก้อน ๆ'

ตัวอย่าง ข้าวินิจ 3 ปั้น

มะขามเปียก 2 ปั้น

พับ 'ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่มีลักษณะที่พับไว้' (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 781)

ตัวอย่าง ฉากญี่ปุ่น 5 พับ

ผ้า 4 พับ

ใบตอง 3 พับ

มวน 'ลักษณะนามใช้กับบุหรี่ที่มวนไว้'

ตัวอย่าง ซิการ์ 3 มวน

บุหรี่ 5 มวน

ม้วน 'ลักษณะนามใช้กับสิ่งของเช่นผ้าหรือกระดาษที่ขดหรือพันห่อตัวอยู่'

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 837)

ตัวอย่าง ผ้า 2 ม้วน

มู่ลี่ 3 ม้วน

มัด ‘ลักษณะนามใช้กับของบางอย่างที่ผูกมัดเข้าด้วยกัน’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 851)

ตัวอย่าง กล้ามเนื้อ 4 มัด

ข้าวต้มมัด 3 มัด

หยด ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่ไหลหลุดออกมาเป็นหยดๆ’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 1264)

ตัวอย่าง น้ำ 3 หยด

น้ำตา 2 หยด

ห่อ ‘ลักษณะนามใช้กับของที่หุ้มด้วยใบไม้หรือกระดาษเป็นต้น’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 1278)

ตัวอย่าง ขนม 3 ห่อ

ส้มฟัก 2 ห่อ

1.1.1.6.5 จำแนกประเภทสิ่งของตามเครื่องบรรจุ

ในภาษาไทย คำลักษณะนามที่ใช้กับสิ่งของ ซึ่งจำแนกประเภทสิ่งของตามเครื่องบรรจุ ได้แก่ ตลับ

ตลับ ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่บรรจุในตลับ’

ตัวอย่าง แลบบันทึกภาพ 2 ตลับ

 แลบบันทึกเสียง 3 ตลับ

1.1.1.6.6 จำแนกประเภทสิ่งของตามปริมาณ

คำลักษณะนามประเภทนี้ ใช้ตามการแบ่ง หรืออาการแยกของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่อยู่รวมกัน

คู่กัน หรือมีลักษณะเดียวกัน ได้แก่ ขอน ข้าง ชัน

ขอน ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่เป็นอันหนึ่ง หรือข้างหนึ่งของของที่เป็นคู่’

ตัวอย่าง กำไล 1 ขอน .

ทองคำ 2 ขอน

ข้าง ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่เป็นจำนวนย่อยของสิ่งเดียวกันที่เข้าคู่กัน’

ตัวอย่าง กรรเชียงปู 2 ข้าง

เกือก 1 ข้าง

ข้อมือ 1 ข้าง

รองเท้า 2 ข้าง

ชิ้น ‘ลักษณะนามเรียกสิ่งที่เป็นก้อนเป็นแผ่นเล็ก ๆ หรือใช้กับสิ่งที่เป็นส่วนย่อยที่ตัด

แล้ว หั่นแบ่ง หรือแยกออกมา’

ตัวอย่าง ผ้า 1 ชิ้น

เนื้อ 1 ชิ้น

เค้ก 2 ชิ้น

1.1.1.6.7 จำแนกประเภท

ในภาษาไทย มีคำลักษณะนามบางคำที่กำหนดขึ้นใช้เฉพาะกับสิ่งบางอย่าง โดยไม่ได้
จำแนกตามลักษณะอุปกรณ์ หรือวัสดุหรือการ หรือปริมาณของสิ่งนั้น คำลักษณะนามดังกล่าว
ได้แก่ ขอน คำ เล่ม

ขอน ‘ลักษณะนามใช้กับสังข์(หอย)’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 174)

ตัวอย่าง สังข์ 5 ขอน

คำ ‘ลักษณะนามใช้บอกจำพวกของเครือของกิน’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า

248)

ตัวอย่าง ข้าว 2 คำ

เล่ม ‘ลักษณะนามใช้กับเกวียน’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 1033)

ตัวอย่าง เกวียน 3 เล่ม

1.1.2 ลักษณะนามกลุ่ม

ลักษณะนามกลุ่มในที่นี้หมายถึง ลักษณะนามที่ใช้ในการจำแนกกลุ่มคำนามเป็นประเภทใหญ่ ซึ่งประเภทที่จำแนกออกมานั้น ยังสามารถแยกย่อยไปได้อีก คำนามที่จำแนกออกมาทั้ง 6 ประเภทที่ได้กล่าวไว้แล้ว คือ คำนามประเภทมนุษย์ มนุษย์ สัตว์ พืช สิ่งของและสถานที่ จัดเป็น คำนามประเภทรูปธรรม จะใช้คำลักษณะนามดังต่อไปนี้ เพื่อจำแนกสิ่งประเภทเดียวกันออกจากประเภทอื่น ซึ่งได้แก่ ชนิด ประเภท อย่าง

ชนิด ‘ลักษณะนามใช้ในการจำแนกประเภทเดียวกันออกจากประเภทอื่น’

ตัวอย่าง พืช 3 ชนิด

 สัตว์ 5 ชนิด

ประเภท ‘ลักษณะนามใช้ในการจำแนกประเภทเดียวกันออกจากประเภทอื่น หมายถึง ส่วนที่แบ่งย่อยออกไปเป็นพวก จำพวก ชนิด หมู่ เหล่า อย่าง แผนก เป็นต้น’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 663)

ตัวอย่าง มนุษย์ 2 ประเภท

 สัตว์ 4 ประเภท

 พืช 3 ประเภท

อย่าง ‘ลักษณะนามใช้ในการจำแนกประเภทเดียวกันออกจากประเภทอื่นใช้บอกจำนวน หมายถึง ชนิด สิ่ง’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 1334)

ตัวอย่าง ผัก 3 อย่าง

 สิ่งของ 4 อย่าง

 อาหาร 3 อย่าง

 กับข้าว 2 อย่าง

1.2 ใช้กับคำนามที่เป็นเอกพจน์และเป็นนามธรรม

ในภาษาไทย คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทนามธรรม ได้แก่ แบบ ประการ อย่าง

แบบ ‘ลักษณนามใช้กับนามธรรมทั่วไป’

ตัวอย่าง ความรัก 2 แบบ

ประการ ‘ลักษณนามใช้กับนามธรรมทั่วไป’

ตัวอย่าง ความคิดเห็น 2 ประการ

อุดมคติ 3 ประการ

อย่าง ‘ลักษณนามใช้กับนามธรรมทั่วไป’

ตัวอย่าง ความรู้สึก 2 อย่าง

2. คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่เป็นพหูพจน์และเป็นรูปธรรม

2.1 ใช้กับมนุษย์ที่อยู่รวมกัน

มนุษย์ที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่มเป็นพวก ในภาษาไทย จะมีคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์รวมกัน ได้แก่ กอง คณะ กลุ่ม ชุค

กอง ‘ลักษณนามใช้กับกลุ่มคนที่อยู่รวมกัน เช่น คาราวาน ท๊พ เป็นต้น’

ตัวอย่าง คาราวาน 3 กอง

ท๊พ 3 กอง

คณะ ‘ลักษณนามใช้กับกลุ่มคนที่อยู่รวมกันเพื่อทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยกัน เช่น ละคร

สงฆ์’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 214)

ตัวอย่าง ละคร 2 คณะ

สงฆ์ 4 คณะ

คู่ ‘ลักษณนามใช้กับคนที่เป็นสามีภรรยา กัน หรือคนที่อยู่รวมกัน 2 คน’

ตัวอย่าง สามีภรรยา 2 คู่

นักเดินร่ำ 3 คู่

ชุด ‘ลักษณะนามใช้กับกลุ่มคนที่เป็นพวกเดียวกัน หรืออยู่ร่วมกันเพื่อทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
ด้วยกัน’

ตัวอย่าง กรรมกร 2 ชุด

2.2 ใช้กับพืชหรือส่วนของพืชที่อยู่รวมกัน

พืช หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของพืชที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่มเป็นพวก ในภาษาไทย จะมีคำ
ลักษณะนามที่ใช้กับพืช หรือส่วนของพืชที่อยู่รวมกัน ได้แก่ ช่อ พวง

ช่อ ‘ลักษณะนามใช้กับใบไม้หรือดอกไม้ที่แตกออกเป็นพวงหรือดอกไม้ที่ออกดอก
เล็กๆ เป็นกลุ่ม หรือเป็นพวง’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 349)

ตัวอย่าง ผลไม้ 3 ช่อ

ดอกไม้ 2 ช่อ

พวง ‘ลักษณะนามใช้กับกลุ่มพืชที่มีลักษณะเดียวกันที่อยู่รวมขั้วเดียวกันหรือผูกไว้
รวมกัน’

ตัวอย่าง ผลไม้ 2 พวง

ดอกไม้ 4 พวง

2.3 ใช้กับสิ่งของที่อยู่รวมกัน

คำลักษณะนามประเภทนี้ใช้บอกจำนวนของสิ่งของที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ได้แก่ คู่ ชุด ดับ
พวง ห่วง

คู่ ‘ลักษณะนามใช้กับของ 2 สิ่งสำหรับกัน หรือใช้กำกับกัน’

ตัวอย่าง รองเท้า 3 คู่

ตะเกียบ 3 คู่

ถุงเท้า 2 คู่

ถุงมือ 2 คู่

ชุด ‘ลักษณะนามใช้กับสิ่งที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่มเป็นพวก เป็นพวกเดียวกัน’

ตัวอย่าง เสื้อผ้า 2 ชุด

ผ้าปูที่นอน 3 ชุด

โต๊ะรับแขก 5 ชุด

ดับ ‘ลักษณะนามใช้กับของบางอย่างที่ผูก ดั้ง หรือวางเรียงกันเป็นแถว’

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 451)

ตัวอย่าง ประทัด 3 ดับ

พลุ 2 ดับ

พวง ‘ลักษณะนามใช้กับกลุ่มของสิ่งที่มีลักษณะเดียวกันที่อยู่รวมกัน หรือผูกมัดไว้

รวมกัน’(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 773)

ตัวอย่าง ปลาตะเพียน 3 พวง

พวงกลั่น 5 พวง

ระย้า 2 พวง

มาลัย 2 พวง

ห่วง ‘ลักษณะนามใช้ของที่เป็นวง หรือของที่เป็นวงรวมกัน’

ตัวอย่าง ลูกโซ่ 2 ห่วง

คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยา

ในภาษาไทย คำลักษณนามนอกจากสามารถใช้ประกอบกับคำนามแล้ว ยังสามารถใช้ประกอบกับคำกริยา คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยา ได้แก่ กระดาน ครั่ง ตา

กระดาน ‘ลักษณะนามเรียกการแข่งขันที่เดินบนตากระดานซึ่งถึงที่สุดแล้ว เช่นว่าเล่น

หมากรูกษณะ 2 กระดาน’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 32)

ตัวอย่าง เล่นสกาษณะ 3 กระดาน

เล่นหมากฮอสแพ้ 2 กระดาน

ครั้ง ‘ลักษณะนามบอกคราว หน ที’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 221)

ตัวอย่าง โทรศัพท์ 2 ครั้ง
 โทรสาร 3 ครั้ง
 สงคราม 5 ครั้ง

ตา ‘ลักษณะนามใช้กับการละเล่นบางอย่าง’

ตัวอย่าง เสือข้ามห้วย 2 ตา
 หมากรุก 3 ตา
 เสือตกลึง 5 ตา

คำลักษณะนามในภาษาไทยที่ได้ศึกษานั้น มีจำนวนทั้งหมด 95 คำ และผู้วิจัยได้จำแนกประเภทและศึกษาการใช้ของคำลักษณะนาม จากการศึกษาพบว่า ในด้านการจำแนกประเภท ผู้วิจัยได้แบ่งประเภทไว้ กล่าวคือ

1. คำลักษณะนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม มีจำนวนทั้งหมด 92 คำ

1.1 คำลักษณะนามที่ใช้กับคำนามที่เป็นเอกพจน์

1.1.1 ใช้กับคำนามที่เป็นเอกพจน์และเป็นรูปธรรม

1.1.1.1 ลักษณะนามเดี่ยว

1.1.1.1.1 ใช้กับมนุษย์ มีจำนวนทั้งหมด 7 คำ ได้แก่ คน นาง นาย

ปาก ราย รูป องค์

1.1.1.1.2 ใช้กับอนมนุษย์ มีจำนวนทั้งหมด 3 คำ ได้แก่ ตน นาง

องค์

1.1.1.1.3 ใช้กับสัตว์ มีคำเดียว คือ ตัว

1.1.1.1.4 ใช้กับพืช มีจำนวนทั้งหมด 7 คำ ได้แก่ กลีบ แ่ง ดอก

ฝัก เม็ด ลูก หัว

1.1.1.1.5 ใช้กับสถานที่ มีจำนวนทั้งหมด 6 คำ ได้แก่ แปลง ผืน

โรง หน่วย ห้อง แห่ง

1.1.1.1.6 ใช้กับสิ่งของ

1.1.1.1.6.1 คำลักษณนามที่ใช้กับหนังสือ อักษร บทความ

เป็นต้น มีจำนวนทั้งหมด 7 คำ ได้แก่ ข้อ คำ ฉบับ ตอน บท ประการ เรื่อง

1.1.1.1.6.2 คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของ ซึ่งจำแนกประเภท

สิ่งของตามลักษณะ มีจำนวนทั้งหมด 41 คำ ได้แก่ กระบอก กติบ ก้อน กิ่ง เกล็ด ข้อ คัน จุด ช่อง ชั้น
ซี่ ดวง ดอก ด้าน ค้ำ คั่น ค้าง กว้าง ท่อน แท่ง แท่น บาน ใบ ปาก ปั้น ปุ่ม ผืน แผ่น ผ้า พวง แพ
เม็ด เรือน ลำ ลูก เล่ม วง สาย เส้น หลัง

1.1.1.1.6.3 คำลักษณนามที่ใช้จำแนกประเภทสิ่งของตาม

อุปกรณ์หรือวัสดุที่เกี่ยวข้อง มีจำนวนทั้งหมด 3 คำ ได้แก่ คัน เครื่อง ศิริษะ

1.1.1.1.6.4 คำลักษณนามที่ใช้จำแนกประเภทสิ่งของตามกิริยา

อาการที่กระทำ มีจำนวนทั้งหมด 9 คำ ได้แก่ กอง ขด ปั่น พับ มวน ม้วน มัด หยอด ห่อ

1.1.1.1.6.5 คำลักษณนามที่ใช้จำแนกประเภทสิ่งของตาม

เครื่องบรรจุมีคำเดียว คือ ตลับ

1.1.1.1.6.6 คำลักษณนามที่ใช้จำแนกประเภทสิ่งของตาม

ปริมาณ มีจำนวนทั้งหมด 3 คำ ได้แก่ ขอน ข้าง ขึ้น

1.1.1.1.6.7 คำลักษณนามที่ใช้จำแนกประเภท มีจำนวนทั้ง

หมด 3 คำ ได้แก่ ขอน คำ เล่ม

1.1.1.2 ลักษณะนามกลุ่ม มีจำนวนทั้งหมด 3 คำ ได้แก่ ชนิด ประเภท

อย่าง

1.1.2 ใช้กับคำนามที่เป็นเอกพจน์และเป็นนามธรรม มีจำนวนทั้งหมด 3 คำ

ได้แก่ แบบ ประการ อย่าง

1.2 คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่เป็นพหูพจน์และเป็นรูปธรรม

1.2.1 ใช้กับมนุษย์ที่อยู่รวมกัน มีจำนวนทั้งหมด 4 คำ ได้แก่ กอง คณะ กลุ่ม

ชุด

1.2.2 ใช้กับพืชหรือส่วนของพืชที่อยู่รวมกัน มีจำนวนทั้งหมด 2 คำ ได้แก่

ช่อ พวง

1.2.3 ใช้กับสิ่งของที่อยู่รวมกัน มีจำนวนทั้งหมด 5 คำ ได้แก่ กลุ่ม ชุด ดับ พวง

ห่วง

2. คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยา มีทั้งหมด 3 คำ ได้แก่ กระดาน ครั้ง คา

จากการศึกษาพบว่า จำนวนคำลักษณนามแต่ละประเภทย่อยนั้นรวมกันสามารถนับได้มากกว่า 95 คำ ทั้งนี้เนื่องจาก คำลักษณนามบางคำสามารถใช้ประกอบกับคำนามหลายประเภทได้ เช่น คำว่า นาง องค์ กล่าวคือใช้ได้ทั้งมนุษย์ และอมนุษย์ นอกจากนี้ ยังพบว่า คำนามคำเดียวกันนั้นสามารถที่จะใช้คำลักษณนามได้หลายคำ เช่น คำนาม กรวด ใช้คำลักษณนามได้ทั้งคำว่า ก้อน และคำว่า เม็ด ซึ่งต้องพิจารณาจากขนาดของกรวด หากกรวดนั้นมีขนาดเล็ก ก็มักจะใช้คำว่า เม็ด หากกรวดนั้นมีขนาดใหญ่หน่อย ก็มักจะใช้คำว่า ก้อน กล่าวคือ คำว่า เม็ดจะใช้กับสิ่งของที่มีขนาดเล็กกว่า ส่วนคำว่า ก้อน นั้น มักจะใช้กับสิ่งของที่มีขนาดใหญ่กว่า คำนาม กระดู ใช้คำลักษณนามได้ทั้งคำว่า ท่อน ชิ้น และซี่ ซึ่งใช้เรียกตามลักษณะของกระดูก คำนาม กระดาษ ใช้คำลักษณนามได้ทั้งคำว่า แผ่น ม้วน พับ ปีก ห่อ และริม ซึ่งเรียกตามลักษณะหรือจำนวน เป็นต้น

จากการวิเคราะห์มานี้ แสดงให้เห็นว่า คำลักษณนามในภาษาไทย มีความหลากหลาย หากจะเลือกใช้คำลักษณนามนั้น ควรจะพิจารณาคำนามนั้น ๆ ให้รอบคอบก่อน จึงจะสามารถเลือกใช้คำลักษณนามได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากคำนามคำเดียวกันสามารถใช้คำลักษณนามประกอบได้หลายคำ